

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
СУМСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

25 травня 2015 року

м. Суми

№ 22

Справа № 02-06/44-2015/03-2016

**Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу**

Адміністративна колегія Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання 1-ВДР від 21 квітня 2016 року № 54 про попередні висновки у справі № 02-06/44-2015/03-2016 (далі – Подання) та матеріали справи,

ВСТАНОВИЛА:

За результатами розгляду заяви гр. Перкова Ю.В. від 7 вересня 2015 року (м. Охтирка, вул. ...) щодо неправомірності дій товариства з обмеженою відповідальністю «Брок-Енергія» (місцезнаходження: м. Київ, Кловський узвіз, буд. 9/2, кв. 40, ідентифікаційний код – 19360787, далі – ТОВ «Брок-Енергія») в особі Охтирської філії товариства з обмеженою відповідальністю «Брок-Енергія» (місцезнаходження: Сумська обл., м. Охтирка, вул. Снайпера, 13, ідентифікаційний код – 06711512, далі – ОФ ТОВ «Брок-Енергія», Філія), які полягають у нарахуванні населенню плати за послуги з централізованого опалення за тарифами на теплову енергію для населення згідно з обсягами теплової енергії, розрахованими відповідно до теплового навантаження, а не за тарифами на послуги з централізованого опалення для абонентів житлових будинків без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії, з жовтня 2014 року, розпорядженням адмінколегії тервідділення від 22 жовтня 2010 року № 81 розпочато розгляд справи № 02-06/44-2015 за ознаками порушення ТОВ «Брок-Енергія» законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з централізованого опалення у територіальних (географічних) межах м. Охтирка, на території якого розташовані діючі мережі ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія».

Розпорядженням адмінколегії тервідділення від 11 березня 2016 року № 6 розпочато розгляд справи № 02-06/03-2016 за ознаками порушення законодавства про захист економічної конкуренції у діях товариства з обмеженою відповідальністю «Брокенергія» (місцезнаходження: м. Київ, вул. Шовковична, буд. 13/2, нежиле приміщення, 1/2, ідентифікаційний код – 40050036, далі – ТОВ «Брокенергія»), які полягають у нарахуванні населенню плати за послуги з централізованого опалення за тарифами на теплову енергію

для населення згідно з обсягами теплової енергії, розрахованими відповідно до теплового навантаження, а не за тарифами на послуги з централізованого опалення для абонентів житлових будинків без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії, з листопада 2015 року, передбаченого пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм становищем на ринку послуг з централізованого опалення у територіальних (географічних) межах м. Охтирка, на території якого розташовані діючі мережі товариства з обмеженою відповідальністю «Брокенергія», що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

У зв'язку з тим, що у вищезазначених справах встановлюються одні і ті ж обставини вчинення порушення різними суб'єктами господарювання (відповідачами), а об'єктом дослідження у цих справах є одне і те саме порушення, і при цьому, один із суб'єктів господарювання є правонаступником іншого суб'єкта господарювання в частині прав, обов'язків та правочинів щодо реалізації товару (послуг з централізованого опалення), Розпорядженням адмінколегії тервідділення від 21 березня 2016 року № 9 справи № 02-06/44-2015 та № 02-06/03-2016 об'єднано в одну справу № 02-06/44-2015/03-2016.

В ході розгляду справи № 02-06/44-2015/03-2016, збору та аналізу доказів територіальним відділенням встановлено наступне.

ТОВ «Брок-Енергія» є юридичною особою та здійснює свою діяльність на підставі статуту, затвердженого рішенням позачергових загальних зборів ТОВ «Брок-Енергія» (протокол від 7 липня 2011 року), а з 10 червня 2015 року - на підставі статуту, затвердженого рішенням загальних зборів учасників товариства (протокол від 14 квітня 2015 року).

Відповідно до статуту ТОВ «Брок-Енергія» створене з метою здійснення виробничої, транспортної, будівельної, фінансової, торгівельної, торгівельно-посередницької, комерційної та інших напрямків діяльності з метою одержання прибутку.

ОФ ТОВ «Брок-Енергія» є відокремленим підрозділом без статусу юридичної особи і діє на підставі Положення про Охтирську філію ТОВ «Брок-Енергія», затвердженого загальними зборами учасників ТОВ «Брок-Енергія» (протокол від 9 червня 2009 року).

ОФ ТОВ «Брок-Енергія» має відокремлений баланс, який входить у зведений баланс ТОВ «Брок-Енергія», і рахунки в банківських установах, круглу печатку та інші атрибути, що необхідні для забезпечення нормальної роботи, а також користується основними фондами та обіговими коштами ТОВ «Брок-Енергія», за довіреністю та від імені останнього укладає договори з фізичними та юридичними особами.

Таким чином, ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» у значенні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання, і до нього можливе застосування положень цього Закону.

ТОВ «Брокенергія» є юридичною особою та здійснює свою діяльність на підставі статуту, затвердженого загальними зборами засновників товариства з обмеженою відповідальністю «Брокенергія» (протокол № 1 від 2 жовтня 2015 року).

Відповідно до статуту ТОВ «Брокенергія» створене шляхом виділу з ТОВ «Брок-Енергія» та є правонаступником ТОВ «Брок-Енергія» в частині прав, обов'язків та правочинів відповідно до розподільчого балансу від 1 жовтня 2015 року, затвердженого загальними зборами учасників ТОВ «Брок-Енергія», а також щодо здійснення господарської діяльності з виробництва електричної енергії, з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії і надання послуг з централізованого опалення та гарячого водопостачання.

Метою діяльності ТОВ «Брокенергія» є організація і здійснення виробничої, комерційної, торгівельної, наукової, науково-дослідної та інших видів діяльності, виконання робіт та надання послуг, одержання прибутку в інтересах учасників ТОВ «Брокенергія».

(далі - Типовий договір), затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630, рішеннями органів місцевого самоврядування тощо.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», житлово-комунальні послуги - це результат господарської діяльності, спрямованої на забезпечення умов проживання та перебування осіб у жилих і нежилых приміщеннях, будинках і спорудах, комплексах будинків і споруд.

Статтею 13 цього ж Закону встановлено, що послуги централізованого опалення є різновидом житлово-комунальних послуг.

Відповідно до частини другої статті 32 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» розмір плати за житлово-комунальні послуги розраховується виходячи з розміру затверджених цін/тарифів та показань засобів обліку або за нормами, затвердженими в установленому порядку.

Пунктом 21 Правил надання послуг передбачено, що у разі відсутності у квартири (будинку садибного типу) та на вводах у багатоквартирний будинок засобів обліку теплової енергії плата за надані послуги здійснюється згідно з установленими нормативами (нормами) споживання: з централізованого опалення – з розрахунку за 1 кв. метр (куб. метр) опалювальної площі (об'єму) квартири (будинку садибного типу).

Відповідно до статті 2 Закону України «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг» органом державного регулювання у сфері комунальних послуг є Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, до повноважень якої, окрім іншого, віднесено встановлення тарифів на комунальні послуги для суб'єктів природних монополій та суб'єктів господарювання на суміжних ринках.

Згідно з пунктом 1 Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, затвердженого Указом Президента України від 23 листопада 2011 року № 1073/2011 «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг» (далі – Положення НКРКП), державне регулювання у сфері комунальних послуг здійснює Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг (далі – НКРКП).

НКРКП ліквідовано згідно з Указом Президента України від 27 серпня 2014 року № 692/2014 «Про ліквідацію Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг».

Згідно з пунктом 1 Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, затвердженого Указом Президента України від 10 вересня 2014 року № 715/2014 «Про затвердження Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Положення НКРЕКП), органом державного регулювання діяльності у сферах енергетики та комунальних послуг є Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі - НКРЕКП).

3 жовтня 2014 року в м. Охтирка для споживачів ТОВ «Брок-Енергія» групи «населення» діяли тарифи на послуги з централізованого опалення, затверджені постановою НКРКП від 6 червня 2014 року № 650 «Про встановлення тарифів на послуги з централізованого опалення та послуги з централізованого постачання гарячої води, що надаються населенню суб'єктами господарювання, які є виконавцями цих послуг», зареєстрованою в Міністерстві юстиції 23 червня 2014 року за № 667/25444 (далі – Постанова № 650) (із змінами, внесеними постановою від 13 червня 2014 року № 664 «Про внесення змін до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, від 06 червня 2014 року № 650», зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 23 червня 2014 року за № 668/25445 (далі – Постанова № 664)), а також постановою НКРЕКП від 17 жовтня 2014 року, № 146 «Про встановлення тарифів на послуги

з централізованого опалення та послуги з централізованого постачання гарячої води, що надаються населенню суб'єктами господарювання, які є виконавцями цих послуг», зареєстрованою в Міністерстві юстиції 31 жовтня 2014 року за № 1376/26153 (далі – Постанова № 146), у розмірі:

- 376,59 грн./Гкал. (з ПДВ) для абонентів житлових будинків з будинковими та квартирними приладами обліку теплової енергії;

- 10,09 грн. (з ПДВ) за 1 кв. м за місяць протягом опалювального періоду для абонентів житлових будинків без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії (розмір тарифів при зміні вищезазначених постанов не змінювався).

З 8 травня 2015 року вступили в дію тарифи на послуги з централізованого опалення для населення, затверджені постановою НКРЕКП від 31 березня 2015 року № 1171 «Про встановлення тарифів на послуги з централізованого опалення та послуги з централізованого постачання гарячої води, що надаються населенню суб'єктами господарювання, які є виконавцями цих послуг», зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 17 квітня 2015 року за № 433/26878 (далі – Постанова № 1171), у розмірі:

- 717,86 грн./Гкал. (з ПДВ) для абонентів житлових будинків з будинковими та квартирними приладами обліку теплової енергії;

- 19,23 грн. (з ПДВ) за 1 кв. м за місяць протягом опалювального періоду для абонентів житлових будинків без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії.

З 4 грудня 2015 року набрали чинності зміни до Постанови № 1171, внесені постановою НКРЕКП від 29 жовтня 2015 року № 2693 «Про внесення змін до постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 31 березня 2015 року № 1171», зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 17 листопада 2015 року № 1442/27887. Відповідно до нової редакції Постанови № 1171 НКРЕКП змінило виконавця послуг ТОВ «Брок-Енергія» на ТОВ «Брокенергія» та встановило тарифи для ТОВ «Брокенергія» у тому ж розмірі, що й для ТОВ «Брок-Енергія», тобто:

- 717,86 грн./Гкал. (з ПДВ) для абонентів житлових будинків з будинковими та квартирними приладами обліку теплової енергії;

- 19,23 грн. (з ПДВ) за 1 кв. м за місяць протягом опалювального періоду для абонентів житлових будинків без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії.

Отже, вартість послуг з централізованого опалення для абонентів житлових будинків без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії повинна визначатись з розрахунку на 1 кв. метр, що кореспондується як з вимогами пункту 21 Правил надання послуг, так і з Постановою № 664, Постановою № 146 та Постановою № 1171.

Таким чином, розрахунки за послуги з централізованого опалення, надані ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» та ТОВ «Брокенергія» населенню, яке проживає у будинках садибного типу, мають здійснюватись за тарифами на послуги з централізованого опалення, затвердженими Постановою № 664, Постановою № 146 та Постановою № 1171.

За інформацією ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» (лист від 11 листопада 2015 року № 1068/а), наданою на вимогу голови тервідділення (лист від 29 жовтня 2015 року № 02-10/2776), Філія нараховувала споживачам, які проживають у будинках садибного типу (остаточним споживачам), не обладнаних будинковими засобами обліку теплової енергії, плату за послуги з централізованого опалення за тарифами на теплову енергію для населення, затвердженими постановою НКРЕКП від 8 квітня 2014 року № 335 «Про встановлення тарифу на теплову енергію для потреб населення ТОВ «Брок-Енергія» (далі – Постанова № 335) у розмірі 358,704 грн./Гкал. (з ПДВ) та постановою НКРЕКП від 3 березня 2015 року № 696 «Про встановлення тарифу на теплову енергію для потреб населення ТОВ «Брок-Енергія» (далі – Постанова № 696) у розмірі 697,14 грн./Гкал. (з ПДВ),

згідно з обсягами теплової енергії, розрахованими з урахуванням теплового навантаження, а не за тарифами на послуги з централізованого опалення для абонентів житлових будинків без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії.

Внаслідок зазначеного, при опалювальній площі 33,3 кв. м розмір плати за послуги з централізованого опалення для споживачів, які проживають у житловому будинку за адресою: м. Охтирка, вул. ..., становив: у січні 2015 року – 675,40 грн. (з ПДВ), у лютому 2015 року – 854,05 грн. (з ПДВ), у березні 2015 року – 675,40 грн. (з ПДВ), що підтверджується квитанціями, доданими до заяви гр. Перкова Ю.В. від 7 вересня 2015 року.

При цьому у разі застосування тарифів на послуги з централізованого опалення, які діяли у відповідних періодах, щомісячна плата за послуги була б меншою, а саме: 336 грн. (10,09 грн./ кв. м (з ПДВ) x 33,3 кв. м).

Інформація щодо кількості будинків садибного типу, не обладнаних будинковими засобами обліку теплової енергії, їх опалювальної площі, обсягів нарахованої ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» плати споживачам міститься у таблиці № 1.

Таблиця № 1

Кількість будинків садибного типу (станом на кінець періоду), шт.		Опалювальна площа будинків садибного типу (станом на кінець періоду), кв. м		Розмір нарахованої плати за тарифами на теплову енергію, грн.		Розмір плати за тарифами на централізоване опалення, грн.		Різниця грн. (5+6)-(7+8)	Різниця %
Жовтень 2014 р. – квітень 2015 р.	Жовтень 2015 р.	Жовтень 2014 р. – квітень 2015 р.	Жовтень 2015 р.	Жовтень 2014 р. – квітень 2015 р.	Жовтень 2015 р.	Жовтень 2014 р. – квітень 2015 р.	Жовтень 2015 р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
253	231	13673	12490	1326293	189732	825402	154960	535663	55

Таким чином, нарахування ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» населенню плати за послуги з централізованого опалення за тарифами на послуги з постачання теплової енергії для населення згідно з обсягами теплової енергії, розрахованими з урахуванням теплового навантаження, призвело до завищення плати за послуги з централізованого опалення у період з жовтня 2014 року по квітень 2015 року та у жовтні 2015 року в середньому на 55 відсотків.

За інформацією ТОВ «Брокенергія» (лист від 27 січня 2016 року № 77), наданою на вимогу голови тервідділення (лист від 12 січня 2016 року № 02-10/45), ТОВ «Брокенергія», як правонаступник ТОВ «Брок-Енергія», нараховує споживачам, які проживають у будинках садибного типу (остаточним споживачам), не обладнаних будинковими засобами обліку теплової енергії, плату за послуги з централізованого опалення за тарифами на теплову енергію для потреб населення, затвердженими постановою НКРЕКП від 29 жовтня 2015 року № 2691 «Про встановлення тарифу на теплову енергію для потреб населення ТОВ «Брокенергія» (далі – Постанова НКРЕКП № 2691), у розмірі 697,104 грн./Гкал. (з ПДВ) згідно з обсягами теплової енергії, розрахованими з урахуванням теплового навантаження, а не за тарифами на послуги з централізованого опалення для абонентів житлових будинків без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії.

Інформація щодо кількості будинків садибного типу, не обладнаних будинковими засобами обліку теплової енергії, їх опалювальної площі, обсягів нарахованої ТОВ «Брокенергія» плати споживачам міститься у таблиці № 2.

Таблиця № 2

Кількість будинків садибного типу (станом на кінець періоду), шт.		Опалювальна площа будинків садибного типу (станом на кінець періоду), кв. м		Розмір нарахованої плати за тарифами на теплову енергію, грн.		Розмір плати за тарифами на централізоване опалення, грн.		Різниця, грн. (5+6)-(7+8)	Різниця %
Листопад-грудень 2015 р.	Січень-лютий 2016 р.	Листопад-грудень 2015 р.	Січень-лютий 2016 р.	Листопад-грудень 2015 р.	Січень-лютий 2016 р.	Листопад-грудень 2015 р.	Січень-лютий 2016 р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
230	229	12496	12439	680732	936951	481729	480060	655894	68

Таким чином, нарахування ТОВ «Брокенергія» населенню плати за послуги з централізованого опалення за тарифами на послуги з постачання теплової енергії для населення згідно з обсягами теплової енергії, розрахованими з урахуванням теплового навантаження, призвело до завищення плати за послуги з централізованого опалення в листопаді-грудні 2015 року та січні-лютому 2016 року в середньому на 68 відсотків.

За поясненнями ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» та ТОВ «Брокенергія», останні здійснюють нарахування плати споживачам за тарифами на теплову енергію у зв'язку з тим, що, на їх думку, послуги, які отримують споживачі, що проживають у будинках садибного типу, є послугами з постачання теплової енергії, а не послугами з централізованого опалення. ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» та ТОВ «Брокенергія» обґрунтовують вказану позицію роз'ясненням НКРЕКП від 8 квітня 2015 року № 3295/15/61-15, наданим на звернення ОСББ «Каверіна-1» (м. Дніпропетровськ).

Відповідно до зазначеного роз'яснення споживачами теплової енергії є власники/балансоутримувачі/управителі будинків (споруд), в тому числі ОСББ, будинки яких приєднані до місцевої (розподільчої) теплової мережі; споживачами послуг з централізованого опалення є фізичні/юридичні особи, відповідне обладнання приміщення яких приєднане або має технічні можливості для приєднання до відповідних внутрішньобудинкових мереж.

При цьому, за твердженням ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» та ТОВ «Брокенергія», обладнання споживача послуг з централізованого опалення має бути приєднане до внутрішньобудинкових систем (мереж) житлового будинку, а обладнання споживача теплової енергії має бути безпосередньо приєднане до місцевої (розподільчої) теплової мережі.

Вказане пояснення ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» та ТОВ «Брок-Енергія» не може бути враховане, виходячи із наступного.

Згідно з пунктом 2 Правил надання послуг, централізоване опалення – це послуга, спрямована на задоволення потреб споживача у забезпеченні нормативної температури повітря у приміщеннях квартири (будинку садибного типу), яка надається виконавцем з використанням внутрішньобудинкових систем теплопостачання. Інші терміни вживаються у значенні, наведеному у Законі України «Про житлово-комунальні послуги».

Статтею 1 вищезазначеного Закону передбачено, що внутрішньобудинкові системи – це мережі, арматура на них, прилади та обладнання, засоби обліку та регулювання споживання житлово-комунальних послуг, які знаходяться в межах будинку, споруди.

Наведені визначення послуг з централізованого опалення та внутрішньобудинкових систем передбачають, що при отриманні послуг з централізованого опалення споживачами у будинку садибного типу мають використовуватись внутрішньобудинкові системи теплопостачання, які знаходяться в межах будинку. При цьому, у вказаних визначеннях не йдеться про приєднання обладнання приміщень будинку садибного типу чи його внутрішньобудинкових систем до інших внутрішньобудинкових систем або мереж.

Зважаючи на визначення терміну «житлово-комунальні послуги» та виходячи із конструктивних особливостей будинків садибного типу, мешканці останніх фактично отримують житлово-комунальні послуги з централізованого опалення (з використанням внутрішньобудинкових систем, розміщених у цих будинках садибного типу), спрямовані на забезпечення умов проживання та перебування осіб у жилих приміщеннях будинків садибного типу.

При цьому обладнання приміщень (батареї, радіатори тощо) будинків садибного типу фактично є приєднаними до внутрішньобудинкових систем (термін «внутрішньобудинкові системи» застосовується у значенні, наведеному у Законі України «Про житлово-комунальні послуги»).

Подальше приєднання будинку садибного типу (його внутрішньобудинкових систем теплопостачання) до місцевої (розподільчої) теплової мережі не змінює функціонального призначення та назви послуг з централізованого опалення.

Слід також зазначити, що споживачі, які проживають у будинках садибного типу, не споживають теплову енергію у якості товару, який вони могли б на власний розсуд використовувати для подальшого перетворення на житлово-комунальні послуги з централізованого опалення або гарячого водопостачання.

Окрім цього, законодавство у сфері житлово-комунальних послуг не передбачає здійснення споживачами, які проживають у будинках садибного типу, не обладнаних будинковими засобами обліку теплової енергії, розрахунків за отримані послуги з централізованого опалення за тарифами на послуги з постачання теплової енергії для населення згідно з обсягами теплової енергії, розрахованими з урахуванням теплового навантаження. Натомість пунктом 21 Правил надання послуг передбачено нарахування плати за надані послуги з централізованого опалення згідно з установленими нормативами (нормами) споживання – з розрахунку за 1 кв. метр (куб. метр) опалювальної площі (об'єму) квартири (будинку садибного типу).

Враховуючи зазначене, послуги, що надаються ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» і ТОВ «Брокенергія», які направлені на задоволення споживачів у забезпеченні нормативної температури повітря у приміщеннях квартир або будинків садибного типу, є послугами з централізованого опалення.

Окрім цього, відповідно до листа НКРЕКП від 10 лютого 2015 року № 460/18/59-15, надісланого гр. Перкову Ю.В. (м. Охтирка) (заявник у справі № 02-06/44-2015), який проживає у одноквартирному будинку садибного типу, останній є споживачем послуг з централізованого опалення, які надаються ТОВ «Брок-Енергія», та повинен оплачувати отримані послуги за тарифами на централізоване опалення для населення.

Дії ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» і ТОВ «Брокенергія», які полягають у нарахуванні населенню плати за послуги з централізованого опалення за тарифами на теплову енергію для населення згідно з обсягами теплової енергії, розрахованими з урахуванням теплового навантаження, за наявності затвердженого в установленому порядку тарифу на послуги з централізованого опалення для абонентів житлових будинків без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії, були б неможливими у разі, якщо останні б зазнавали значної конкуренції на ринку, адже у такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома суб'єктами господарювання і, у разі вчинення суб'єктом господарювання неправомірних дій, які ущемляють інтереси споживачів, обрали б іншого виконавця.

Дії ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія», які полягають у нарахуванні населенню плати за послуги з централізованого опалення за тарифами на теплову енергію для населення згідно з обсягами теплової енергії, розрахованими з урахуванням теплового навантаження, за наявності затвердженого в установленому порядку тарифу на послуги з централізованого опалення для абонентів житлових будинків без будинкових та квартирних

приладів обліку теплової енергії у жовтні-грудні 2014 року та січні-жовтні 2015 року, кваліфікуються як порушення, передбачене пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з централізованого опалення у територіальних (географічних) межах зони обслуговування ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» в місті Охтирка, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Дії ТОВ «Брокенергія», які полягають у нарахуванні населенню плати за послуги з централізованого опалення за тарифами на теплову енергію для населення згідно з обсягами теплової енергії, розрахованими з урахуванням теплового навантаження, за наявності затвердженого в установленому порядку тарифу на послуги з централізованого опалення для абонентів житлових будинків без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії у листопаді-грудні 2015 року та січні-квітні 2016 року, кваліфікуються як порушення, передбачене пунктом 2 статті 50, частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з централізованого опалення у територіальних (географічних) межах зони обслуговування ТОВ «Брокенергія» в м. Охтирка, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до пункту 26 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року №5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за №90/299 (в редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року №169-р) (із змінами), гр. Перкову Ю.В., ТОВ «Брок-Енергія» та ТОВ «Брокенергія» із супровідними листами від 22 квітня 2016 року № 02-06/694, від 22 квітня 2016 року № 02-06/695 та від 22 квітня 2016 року № 02-06/696 відповідно надіслано копію Подання з пропозицією надати свої заперечення, міркування чи зауваження, зроблені у Поданні.

ТОВ «Брокенергія» та ТОВ «Брок-Енергія» листом від 6 травня 2016 року № 468/10 не погодились із висновками, викладеними у Поданні, та надало свої заперечення.

1. За твердженням ТОВ «Брокенергія» та ТОВ «Брок-Енергія», тервідділенням не доведено порушення прав заявника гр. Перкова Ю.В., оскільки останній не є власником приміщення за адресою: м. Охтирка, вул. ... та не надав інформації щодо правомірності користування приміщенням за вказаною адресою; між гр. Перковим Ю.В. з однієї сторони та ТОВ «Брокенергія» і ТОВ «Брок-Енергія» з іншої сторони не укладались договори про надання послуг централізованого опалення чи постачання теплової енергії. При цьому офіційна інформація щодо споживачів, які проживають у зазначеному будинку у відповідачів відсутня (кількість зареєстрованих осіб – нуль).

Вказане заперечення не може бути враховане у зв'язку з наступним.

В ході розгляду цієї справи тервідділенням досліджувалось питання неправомірності нарахування плати за послуги з централізованого опалення за тарифами на теплову енергію для населення згідно з обсягами теплової енергії, розрахованими з урахуванням теплового навантаження, яке було підняте у заяві гр. Перкова Ю.В. Зазначене питання зачіпає інтереси усіх споживачів (невизначене коло осіб), які проживають у будинках садибного типу в м. Охтирка, не обладнаних будинковими засобами обліку теплової енергії, та розраховуються за послуги з централізованого опалення за тарифами на теплову енергію для населення згідно з обсягами теплової енергії, розрахованими з урахуванням теплового навантаження.

Разом з тим слід зазначити, що за інформацією гр. Перкова Ю.В., останній проживає за адресою: м. Охтирка, вул. ... та оплачує послуги, що надавались в різних періодах ТОВ «Брокенергія» і ТОВ «Брок-Енергія».

Зазначене, зокрема, підтверджується дублікатами чотирнадцяти чеків публічного акціонерного товариства комерційний банк «Приватбанк» про оплату гр. Перковим Ю.В. послуг ТОВ «Брокенергія» і ТОВ «Брок-Енергія» у 2014, 2015 роках та 2016 році шляхом перерахування коштів з рахунку гр. Перкова Ю.В. на рахунки, відповідно, ТОВ «Брокенергія» і ОФ ТОВ «Брок-Енергія» (призначення платежу: «за тепло, Л/С 1116, [адреса платника], адреса: вул. [адреса платника], кв. 0»; адреса платника: «вул. [адреса платника], кв. 0»).

Відповідно до частини 2 статті 642 Цивільного кодексу України, якщо особа, яка одержала пропозицію укласти договір, у межах строку для відповіді вчинила дію відповідно до вказаних у пропозиції умов договору (відвантажила товари, надала послуги, виконала роботи, сплатила відповідну суму грошей тощо), яка засвідчує її бажання укласти договір, ця дія є прийняттям пропозиції, якщо інше не вказане в пропозиції укласти договір або не встановлено законом.

Хоч у частині 1 статті 19 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» й передбачено, що відносини між учасниками договірних відносин у сфері житлово-комунальних послуг здійснюються виключно на договірних засадах, проте відповідно до пункту 1 частини 1 статті 20 цього Закону споживач має право, зокрема, одержувати вчасно та відповідної якості житлово-комунальні послуги згідно із законодавством та умовами договору на надання житлово-комунальних послуг.

Такому праву прямо відповідає визначений пунктом 5 частини 3 статті 20 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» обов'язок споживача оплачувати житлово-комунальні послуги у строки, встановлені договором або законом.

Таким чином, згідно із зазначеними нормами закону споживачі зобов'язані оплатити житлово-комунальні послуги, якщо вони фактично користувалися ними. Факт відсутності договору про надання житлово-комунальних послуг сам по собі не може бути підставою для звільнення споживача та виконавця послуг від взаємних прав та обов'язків.

Враховуючи, що гр. Перков Ю.В. у досліджуваному періоді користувався послугами, що надавались ТОВ «Брокенергія» і ТОВ «Брок-Енергія» та оплачував їх, дії відповідачів, визначені як порушення законодавства про захист економічної конкуренції, можуть безпосередньо і негативно вплинути на його права.

Таким чином, відповідно до пункту 17 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року №5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 6 травня 1994р. за №90/299 (в редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року №169-р) (із змінами), гр. Перков Ю.В. є особою, яка мала право подавати заяву про порушення її прав внаслідок дій чи бездіяльності, визначених Законом України «Про захист економічної конкуренції» як порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

2. За твердженням ТОВ «Брокенергія» та ТОВ «Брок-Енергія» останні не мають права використовувати внутрішньобудинкові системи теплопостачання у будинках садибного типу, які належать на праві приватної власності власникам цих домоволодінь.

Вказане заперечення не може бути враховане у зв'язку з наступним.

Відповідно до статті 382 Цивільного кодексу України власникам квартири у дво- або багатоквартирному будинку належать на праві спільної сумісної власності приміщення загального користування, опорні конструкції будинку, механічне, електричне, сантехнічне та інше обладнання за межами або всередині квартири, яке обслуговує більше однієї квартири, а також споруди, будівлі, які призначені для забезпечення потреб усіх власників квартир, а також власників нежитлових приміщень, які розташовані у житловому будинку.

Враховуючи, що відповідачі використовують внутрішньобудинкові системи теплопостачання, які на праві спільної сумісної власності належать власникам квартир у багатоквартирних будинках, відмова відповідачів використовувати внутрішньобудинкові

системи теплопостачання у будинках садибного типу, тобто в аналогічних випадках, є необґрунтованою.

3. За твердженням ТОВ «Брокенергія» та ТОВ «Брок-Енергія» питання розрахунку теплового навантаження, середньомісячних норм витрат теплової енергії на опалення для житлових (одноквартирних) будинків є врегульованим. Здійснення розрахунків за спожиту теплову енергію в будинках приватного сектору виходячи з теплового навантаження будинку, згідно формули, яка зазначена в КТМ 204 України 244-94 «Норми та вказівки по нормуванню витрат палива та теплової енергії на опалення житлових та громадських споруд, а також, на господарсько-побутові потреби в Україні» (далі – КТМ 204 України 244-94) є правомірним.

Вказане заперечення не може бути враховане оскільки спростовується висновками, наведеними у цьому рішенні (абз. 11 стор. 5), зокрема щодо права відповідачів нараховувати споживачам групи «населення» плату за послуги з централізованого опалення виключно за тарифами на послуги з централізованого опалення, затвердженими в установленому законодавством порядку.

4. За твердженням ТОВ «Брокенергія» та ТОВ «Брок-Енергія», правомірність дій опосередковано підтверджується рішенням виконавчого комітету Охтирської міської ради від 26 січня 2015 року № 9 «Про затвердження Охтирській філії товариства з обмеженою відповідальністю «Брок-Енергія» середньомісячної норми витрат теплової енергії для 1-2 поверхових житлових будинків», яким затверджено середньомісячну норму витрат теплової енергії на опалення 1 метра квадратного площі 1-2 поверхових житлових будинків в опалювальний період в розмірі 0,06365 Гкал/кв. м для нарахування пільг та субсидій.

Вказане заперечення не може бути враховане, оскільки зазначені норми застосовуються виключно для розрахунку розміру пільг та субсидій і не застосовуються для розрахунку розміру плати за послуги з централізованого опалення.

5. За твердженням ТОВ «Брокенергія» та ТОВ «Брок-Енергія», площа будинків садибного типу була врахована при розрахунку тарифів на теплову енергію для населення, а не тарифів на послуги з централізованого опалення.

Вказане заперечення не може бути враховане у зв'язку з наступним.

Пунктом 4 Порядку формування тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, послуги з централізованого опалення і постачання гарячої води, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2011 року № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги» (далі – Порядок формування тарифів), визначено, що:

- одноставковий тариф на теплову енергію – це вартість одиниці (1 Гкал) теплової енергії відповідної якості, що реалізується споживачам, визначена як грошовий вираз планованих економічно обґрунтованих витрат на її виробництво, транспортування, постачання з урахуванням планованого прибутку і не розподілена на умовно-змінну та умовно-постійну частини тарифу;

- тарифи на надання послуг з централізованого опалення – це вартість надання одиниці послуги з централізованого опалення відповідної якості, розрахована на основі економічно обґрунтованих планованих витрат з урахуванням планованого прибутку.

Разом з тим, ТОВ «Брокенергія» та ТОВ «Брок-Енергія» не надали жодних доказів про неврахування витрат, які припадають на будинки садибного типу, у тарифі на послуги з централізованого опалення.

При цьому органами, уповноваженими на встановлення тарифів не встановлювались окремі тарифи на послуги з централізованого опалення для споживачів групи «населення», які проживають у будинках садибного типу (одноквартирних будинках).

Гр. Перков Ю.В. не надав заперечення, міркування чи зауваження до Подання.

Відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення суб'єктом господарювання порушення у вигляді зловживання монополієм

(домінуючим) становищем на ринку тягне за собою накладення штрафу у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.

Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2015 рік ТОВ «Брок-Енергія» становить 92 025 376 грн.

Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2015 рік ТОВ «Брокенергія» становить 41 311 947 грн.

На підставі вищезазначеного, керуючись статтями 12, 12¹ та 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48, 50 та 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 та 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року №32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за №291/5482 (із змінами), пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції (Правила розгляду справ), затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року №5, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 6 травня 1994р. за №90/299 (в редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року №169-р) (із змінами), адміністративна колегія Сумського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що відповідно до частини 1 статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» є суб'єктом господарювання, що займав монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення у територіальних (географічних) межах зони обслуговування ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» в місті Охтирка у 2014 році та січні-жовтні 2015 року з часткою 100 відсотків.

2. Визнати, що відповідно до частини 1 статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» ТОВ «Брокенергія» є суб'єктом господарювання, що займав монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення у територіальних (географічних) межах зони обслуговування ТОВ «Брокенергія» в м. Охтирка у листопаді-грудні 2015 року та січні-квітні 2016 року з часткою 100 відсотків.

3. Визнати, що дії ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія», які полягають у нарахуванні населенню плати за послуги з централізованого опалення за тарифами на теплову енергію для населення згідно з обсягами теплової енергії, розрахованими з урахуванням теплового навантаження, за наявності затвердженого в установленому порядку тарифу на послуги з централізованого опалення для абонентів житлових будинків без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії у жовтні-грудні 2014 року та січні-жовтні 2015 року, є порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з централізованого опалення у територіальних (географічних) межах зони обслуговування ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» в місті Охтирка, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

4. Визнати, що дії ТОВ «Брокенергія», які полягають у нарахуванні населенню плати за послуги з централізованого опалення за тарифами на теплову енергію для населення згідно з обсягами теплової енергії, розрахованими з урахуванням теплового навантаження, за наявності затвердженого в установленому порядку тарифу на послуги з централізованого опалення для абонентів житлових будинків без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії у листопаді-грудні 2015 року та січні-квітні 2016 року, є порушенням,

передбаченим пунктом 2 статті 50 та частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним становищем на ринку послуг з централізованого опалення у територіальних (географічних) межах зони обслуговування ТОВ «Брокенергія» в м. Охтирка, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

5. Zobov'язati TOB «Bpokenerriia» (iidentifikasiinnyi kod – 40050036) z dati pochatku opalovального сезону 2016-2017 років припинити порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене у пункті 4 резолютивної частини цього рішення, шляхом нарахування споживачам, які проживають у будинках садибного типу, не обладнаних будинковими засобами обліку теплової енергії, плати за послуги з централізованого опалення за тарифами на послуги з централізованого опалення для абонентів житлових будинків без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії.

Pro vжиті заходи повідомити Сумське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України.

6. Zobov'язati TOB «Bpokenerriia» (iidentifikasiinnyi kod – 40050036) u dvomісячний строк z dnia отримання цього рішення усунути наслідки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначеного у пункті 4 резолютивної частини цього рішення, шляхом виконання споживачам, які проживають у будинках садибного типу, не обладнаних будинковими засобами обліку теплової енергії, перерахунку плати за послуги з централізованого опалення за листопад-грудень 2015 року та січень-квітень 2016 року, відповідно до тарифів на послуги з централізованого опалення для абонентів житлових будинків без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії, що діяли у відповідних періодах вчинення порушення.

Pro vжиті заходи повідомити Сумське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України.

7. Zobov'язati TOB «Bpokenerriia» (iidentifikasiinnyi kod – 40050036), як правонаступника TOB «Bpok-Enerriia» (iidentifikasiinnyi kod – 19360787) v частині прав та обов'язків щодо здійснення господарської діяльності з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії і надання послуг з централізованого опалення, u двомісячний строк z dnia отримання цього рішення усунути наслідки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначеного у пункті 3 резолютивної частини цього рішення, шляхом виконання споживачам, які проживають у будинках садибного типу, не обладнаних будинковими засобами обліку теплової енергії, перерахунку плати за послуги з централізованого опалення за жовтень-грудень 2014 року та січень-жовтень 2015 року, відповідно до тарифів на послуги з централізованого опалення для абонентів житлових будинків без будинкових та квартирних приладів обліку теплової енергії, що діяли у відповідних періодах вчинення порушення.

Pro vжиті заходи повідомити Сумське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України.

8. Відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за вчинене порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене у пункті 3 резолютивної частини цього рішення, накласти на TOB «Bpok-Enerriia» (iidentifikasiinnyi kod – 19360787) штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

9. Відповідно до статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за вчинене порушення законодавства про захист економічної конкуренції, зазначене у пункті 4 резолютивної частини цього рішення, накласти на TOB «Bpokenerriia» (iidentifikasiinnyi kod – 40050036) штраф у розмірі 68 000 (шістдесят вісім тисяч) гривень.

Відповідно до частини 3 статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» особа, на яку накладається штраф за рішенням органу Антимонопольного комітету, сплачує його у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

Згідно з частиною 8 статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Відповідно до статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення може бути оскаржене до господарського суду Сумської області у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова адміністративної колегії

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Є.М. Касьян', written in a cursive style.

Є.М. Касьян

Дослідження ринку послуг з централізованого опалення в м. Охтирка у 2014 році та січні-жовтні 2015 року.

Загальні положення

Аналіз становища ТОВ «Брок-Енергія» на ринку послуг з централізованого опалення проведений у ході розгляду справи № 02-06/44-2015/03-2016 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Дослідження здійснене відповідно до Законів України «Про Антимонопольний комітет України», «Про захист економічної конкуренції», Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (далі - Методика).

Метою проведення дослідження є отримання необхідної інформації для прийняття рішення у справі № 02-06/44-2015/03-2016 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Об'єкти аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного становища є:

- ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія»;
- послуги з централізованого опалення.

Товарні межі ринку

Відповідно до Методики товарними межами ринку є товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.

Згідно із статтею 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», комунальні послуги – це результат господарської діяльності, спрямованої на задоволення потреб фізичної чи юридичної особи у забезпеченні холодною та гарячою водою, водовідведенням, газо- та електропостачанням, опаленням, а також вивезення побутових відходів у порядку, встановленому законодавством. Згідно зі статтею 13 вказаного Закону централізоване опалення є комунальною послугою.

Відповідно до пункту 2 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630, централізоване опалення – це послуга, спрямована на задоволення потреб споживача у холодній та гарячій воді, яка надається виконавцем з використання внутрішньобудинкових систем теплопостачання.

Товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару є «послуги з централізованого опалення».

Перелік споживачів

Споживачами послуг є юридичні та фізичні особи, які отримують або мають намір отримати послуги з централізованого опалення.

Територіальні (географічні) межі ринку

На території м. Охтирка послуги з централізованого опалення у період з січня 2014 року по жовтень (включно) 2015 року надавало лише ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія».

Територію обслуговування ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» у місті Охтирка визначено в адміністративному порядку шляхом прийняття виконавчим комітетом Охтирської міської ради відповідного рішення. Протягом досліджуваного періоду діяло рішення виконавчого комітету Охтирської міської ради від 18 травня 2011 року № 97

«Про затвердження підприємств-виконавців житлово-комунальних та комунальних послуг в місті», яким Філію визначено виконавцем послуг з теплопостачання для споживачів міста Охтирка.

На підставі зазначеного територіальними (географічними) межами ринку централізованого опалення визначено територіальні (географічні) межі зони обслуговування ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» в місті Охтирка.

Часові межі ринку

Відповідно до пункту 7.1 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило – один рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

В той же час, як визначено пунктом 7.3 цієї Методики, проміжок часу менший, ніж один рік, може визнаватися часовими межами ринку за умов, якщо монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання обумовлене, зокрема, наданням йому особливих прав, повноважень з боку органів влади та органів місцевого самоврядування.

Монопольне (домінуюче) становище ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» обумовлене наданням йому ліцензії Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики (НКРЕ) на виробництво теплової енергії на теплоелектроцентралях, когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії та ліцензій Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, на транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, а також ліцензії на постачання теплової енергії.

З огляду на те, що вищезазначені ліцензії анульовано з 1 листопада 2015 року на підставі заяви ТОВ «Брок-Енергія» (відповідно до постанови НКРЕКП від 29 жовтня 2015 року № 2663 «Про анулювання ліцензій з виробництва теплової енергії на теплоелектроцентралях, когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії, транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами та постачання теплової енергії»), часовими межами ринку визначено 2014 рік та січень-жовтень 2015 року.

Визначення потенційних конкурентів і бар'єрів вступу на ринок

Відповідно до частини четвертої статті 19 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавцем послуг з централізованого опалення для об'єктів усіх форм власності є суб'єкт господарювання з постачання теплової енергії (теплопостачальна організація).

Тобто, надання послуг з централізованого опалення можливе лише у зв'язку із здійсненням суб'єктом господарювання ліцензованої діяльності з постачання теплової енергії.

Відповідно до статті 6 Закону України «Про природні монополії» виробництво та постачання теплової енергії відноситься до суміжних ринків.

ТОВ «Брок-Енергія» здійснювало діяльність на підставі ліцензії НКРЕ на виробництво теплової енергії на теплоелектроцентралях, когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлюваних джерел енергії та ліцензій Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, на транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, а також ліцензії на постачання теплової енергії.

Внаслідок зазначеного ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія», як теплопостачальна організація, не мало конкурентів на ринку послуг з централізованого опалення в територіальних межах власної зони обслуговування у досліджуваному періоді.

Бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на ринок послуг з централізованого опалення є:

- адміністративні обмеження, пов'язані із необхідністю вступу на ринок постачання теплової енергії, який відноситься до суміжних ринків (отримання ліцензії);

- економічні обмеження, пов'язані із набуттям у власність чи володіння відповідного обладнання для забезпечення діяльності з постачання теплової енергії.

Установлення монопольного (домінуючого) становища

За результатом проведеного дослідження є підстави стверджувати, що ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» у значенні частини 1 статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання, що займав монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення у територіальних (географічних) межах зони обслуговування ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» в місті Охтирка у 2014 році та січні-жовтні 2015 року з часткою 100 відсотків.

Заступник начальника ВДР

А.О. Товстуха

Дослідження ринку послуг з централізованого опалення в м. Охтирка у листопаді-грудні 2015 року та січні-квітні 2016 року.

Загальні положення

Аналіз становища ТОВ «Брокенергія» на ринку послуг з централізованого опалення проведений у ході розгляду справи № 02-06/44-2015/03-2016 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Дослідження здійснене відповідно до Законів України «Про Антимонопольний комітет України», «Про захист економічної конкуренції», Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605.

Метою проведення дослідження є отримання необхідної інформації для прийняття рішення у справі № 02-06/44-2015/03-2016 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Об'єкти аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного становища є:

- ТОВ «Брокенергія»;
- послуги з централізованого опалення.

Товарні межі ринку

Відповідно до Методики товарними межами ринку є товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.

Згідно із статтею 1 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», комунальні послуги – це результат господарської діяльності, спрямованої на задоволення потреб фізичної чи юридичної особи у забезпеченні холодною та гарячою водою, водовідведенням, газо- та електропостачанням, опаленням, а також вивезення побутових відходів у порядку, встановленому законодавством. Згідно зі статтею 13 вказаного Закону централізоване опалення є комунальною послугою.

Відповідно до пункту 2 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 року № 630, централізоване опалення – це послуга, спрямована на задоволення потреб споживача у холодній та гарячій воді, яка надається виконавцем з використання внутрішньобудинкових систем теплопостачання.

Товарними межами ринку за показниками взаємозамінності, подібності призначення, споживчих властивостей, умов використання товару є «послуги з централізованого опалення».

Перелік споживачів

Споживачами послуг є юридичні та фізичні особи, які отримують або мають намір отримати послуги з централізованого опалення.

Територіальні (географічні) межі ринку

На території м. Охтирка послуги з централізованого опалення у листопаді-грудні 2015 року та січні-квітні 2016 року надавало лише ТОВ «Брокенергія».

ТОВ «Брокенергія» є правонаступником ТОВ «Брок-Енергія» в частині прав, обов'язків та правочинів щодо здійснення господарської діяльності з виробництва електричної енергії, з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії і надання послуг з централізованого опалення та гарячого водопостачання.

Таким чином, територія обслуговування ТОВ «Брокенергія» збігається з територією обслуговування ТОВ «Брок-Енергія» в особі ОФ ТОВ «Брок-Енергія» у місті Охтирка, яку

було визначено в адміністративному порядку шляхом прийняття виконавчим комітетом Охтирської міської ради рішення від 18 травня 2011 року № 97 «Про затвердження підприємств-виконавців житлово-комунальних та комунальних послуг в місті», яким Філію визначено виконавцем послуг з теплопостачання для споживачів міста Охтирка.

На підставі зазначеного, територіальними (географічними) межами ринку централізованого опалення визначено територіальні (географічні) межі зони обслуговування ТОВ «Брокенергія» в місті Охтирка.

Часові межі ринку

Відповідно до пункту 7.1 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило – один рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

В той же час, як визначено пунктом 7.3 цієї Методики, проміжок часу менший, ніж один рік, може визнаватися часовими межами ринку за умов, що монополльне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання обумовлене, зокрема, наданням йому особливих прав, повноважень з боку органів влади та органів місцевого самоврядування.

Монополльне (домінуюче) становище ТОВ «Брокенергія» обумовлене наданням йому ліцензії НКРЕКП на виробництво теплової енергії на теплоелектроцентралях, ТЕС, АЕС, когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлювальних джерел енергії; транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, а також ліцензії на постачання теплової енергії, виданих 29 жовтня 2015 року.

З огляду на те, що ТОВ «Брокенергія» розпочало здійснювати нарахування населенню плати за послуги з централізованого опалення за тарифами на теплову енергію для населення згідно з обсягами теплової енергії, розрахованими відповідно до теплового навантаження з 1 листопада 2015 року, часовими межами ринку визначено листопад-грудень 2015 року та січень-квітень 2016 року.

Визначення потенційних конкурентів і бар'єрів вступу на ринок

Відповідно до частини четвертої статті 19 Закону України «Про житлово-комунальні послуги» виконавцем послуг з централізованого опалення для об'єктів усіх форм власності є суб'єкт господарювання з постачання теплової енергії (теплопостачальна організація).

Тобто, надання послуг з централізованого опалення можливе лише у зв'язку із здійсненням суб'єктом господарювання ліцензованої діяльності з постачання теплової енергії.

Відповідно до статті 6 Закону України «Про природні монополії» виробництво та постачання теплової енергії відноситься до суміжних ринків.

ТОВ «Брокенергія» здійснює діяльність на підставі ліцензії НКРЕКП на виробництво теплової енергії на теплоелектроцентралях, ТЕС, АЕС, когенераційних установках та установках з використанням нетрадиційних або поновлювальних джерел енергії; транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами, а також ліцензії на постачання теплової енергії.

Внаслідок зазначеного ТОВ «Брокенергія», як теплопостачальна організація, не має конкурентів на ринку послуг з централізованого опалення в територіальних межах власної зони обслуговування у досліджуваному періоді.

Бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на ринок послуг з централізованого опалення є:

- адміністративні обмеження, пов'язані із необхідністю вступу на ринок постачання теплової енергії, який відноситься до суміжних ринків (отримання ліцензії);
- економічні обмеження, пов'язані із набуттям у власність чи володіння відповідного обладнання для забезпечення діяльності з постачання теплової енергії.

Установлення монопольного (домінуючого) становища

За результатом проведеного дослідження є підстави стверджувати, що ТОВ «Брокенергія» у значенні частини 1 статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є суб'єктом господарювання, що займав монопольне (домінуюче) становище на ринку послуг з централізованого опалення у територіальних (географічних) межах зони обслуговування ТОВ «Брокенергія» в місті Охтирка у листопаді-грудні 2015 року та січні-квітні 2016 року з часткою 100 відсотків.

Заступник начальника ВДР

А.О. Товстуха